

“อาชีพอิสระทำเงิน เลี้ยงไส้เดือน เพื่อผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือนขาย”

ไส้เดือนดิน หรือที่นิยมเรียกสั้นๆว่า “ไส้เดือน” พบได้ทั่วไปในดิน ไต่กองใบไม้ หรือใต้มูลสัตว์

ไส้เดือนเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อระบบนิเวศ ช่วยการย่อยอินทรีย์สาร(ซากพืชซากสัตว์)ในดิน และการเคลื่อนที่ในดินของไส้เดือนถือเป็นการพรวนดิน ทำให้ดินมีช่องว่างที่จะเพิ่มปริมาณออกซิเจนให้แก่ดิน ซึ่งมีความสำคัญต่อการปลูกพืช

ประโยชน์ของไส้เดือนดิน

1. ช่วยเปลี่ยนขยะอินทรีย์สารให้เป็นปุ๋ยหมัก และลดการฝังกลบขยะ
2. ช่วยย่อยสลายอินทรีย์สาร(แร่ธาตุในดิน)ที่พืชใช้ประโยชน์ไม่ได้ ให้อยู่ในรูปที่พืชนำมาใช้ประโยชน์ได้
3. ช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน และช่วยรักษาสภาพแวดล้อมโดยการเปลี่ยนอินทรีย์สารให้เป็นปุ๋ยหมัก
4. ช่วยผลิตปุ๋ยหมัก(Vermicomposting) และน้ำสกัดชีวภาพ (Worm Tea)
5. ใช้เลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ เพราะไส้เดือนจัดเป็นอาหารที่มีโปรตีนสูง นิยมนำไปเลี้ยงปลาสวยงามในรูปแบบตัวไส้เดือน และแบบผงอัดเม็ด
6. ด้านการแพทย์ สลายลิ่มเลือดในหลอดเลือด รักษาโรคข้ออักเสบ แผลอักเสบ และโรคผิวหนัง

พันธุ์แอฟริกัน ไนท์ ครอเลอร์ (AF)

เป็นพันธุ์ไส้เดือนที่ใช้เลี้ยงเพื่อผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือน ขนาดตัวใหญ่ โตเร็ว ขยายพันธุ์เร็ว ลำตัวสีน้ำเงิน และเหมาะกับการเลี้ยงในสภาพอากาศของประเทศไทย

African Night Crawler

ธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืชที่ได้จากปุ๋ยมูลไส้เดือน

วิธีเลี้ยงไส้เดือน

1. เตรียมวงบ่อซีเมนต์ หรือก้อนอิฐบล็อก วางเรียงกัน โดยใช้พลาสติกรองพื้น สถานที่หรือโรงเรือนควรมีหลังคา และฝาผนังควรใช้ซาแลนหรือวัสดุอื่นๆ เช่น แฝก เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก

2. หมักที่อยู่ของไส้เดือน(Bedding) วัสดุที่ใช้ทำที่อยู่ของไส้เดือน ประกอบด้วย ดินร่วน 4 ส่วน มูลสัตว์แห้ง (วัว/หมู) 1 ส่วน และเศษกระดาษฉีกเป็นชิ้นเล็กๆ แฉ่นน้ำให้ชุ่ม 2 ส่วน

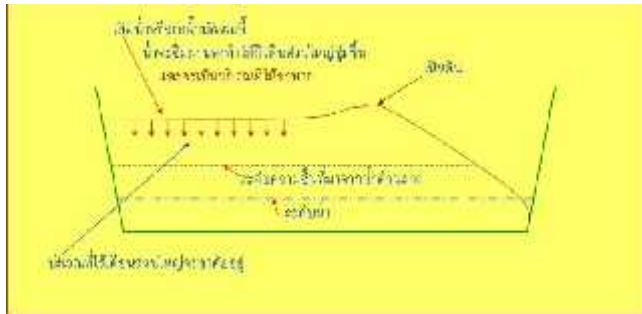
ผสมวัสดุที่เตรียมไว้ให้เข้ากัน ใส่ส่วนผสมลงไปในถังเล็กน้อย หรืออาจหมักรวมกับวัสดุอื่น ๆ อีกก็ได้ เช่น ขุยมะพร้าว ขี้เลื่อย และใส่ลงในภาชนะที่เตรียมไว้หมักทิ้งไว้ 15-30 วัน หรือมากกว่านี้

ข้อสังเกต เพื่อให้แน่ใจว่าที่อยู่ของไส้เดือนใช้ได้ ให้ใช้มือชกเข้าไปในกองส่วนผสมที่หมักไว้ หากยังมีความร้อนแสดงว่ากระบวนการหมักยังไม่เสร็จสิ้น ต้องหมักไปอีกสักระยะหนึ่ง เพราะถ้ายังมีความร้อนอยู่ ไส้เดือนจะไม่สามารถอยู่ได้

3. นำไส้เดือนดินตัวเต็มวัย ใส่ในที่อยู่ที่เตรียมไว้และต้องแน่ใจว่าที่อยู่ของไส้เดือนไม่มีความร้อน ไส้เดือนดินในสัดส่วนพื้นที่ 1 ตารางเมตร ต่อไส้เดือน 1 กิโลกรัม (50-100ตัว) จากนั้นประมาณ 45 วัน สามารถร่อนปุยมูลไส้เดือนออกมาใช้ได้ และยังมีตัวอ่อนไส้เดือนดินสำหรับขยายพันธุ์ต่อไปอีกด้วย

การนำไส้เดือนใส่ลงในภาชนะที่เลี้ยง ทำได้ 2 วิธี

1. นำเฉพาะตัวไส้เดือนลงไปในที่อยู่ใหม่
2. นำไส้เดือนพร้อมทั้งที่อยู่ของไส้เดือนเก่าด้วย โดยวางสัดส่วนของที่อยู่ไส้เดือนไว้อย่างละครึ่ง

ลักษณะการใส่ที่อยู่และไส้เดือนในภาชนะเลี้ยง

4. แยกปุยมูลไส้เดือนที่ได้ออกจากตัวไส้เดือน โดยใช้ตะแกรงหรือตระกร้าที่มีรูร่อนแยก

การใช้ตะกร้าพลาสติกกรองปุยมูลไส้เดือน

“คอนโดไส้เดือน”

คือ การเลี้ยงไส้เดือนในชั้นพลาสติก ในการเลี้ยงควรเจาะรูที่ด้านล่างของชั้นพลาสติกแต่ละชั้น ยกเว้นชั้นล่างสุดเพื่อใช้สำหรับรองรับน้ำสกปรกที่ได้จากการเลี้ยงไส้เดือน

ข้อควรระวัง เมื่อน้ำไหลออกมาจะทำให้ความชื้นของที่อยู่ไส้เดือนลดลงอาจทำให้ไส้เดือนตายได้ ฉะนั้นต้องหมั่นรดน้ำให้ชุ่มอยู่เสมอ

แหล่งอ้างอิง

<http://www.siamarcheep.com>

<https://uncle reefarm.wordpress.com/uncle-note/>

<http://www.rakbankerd.com/agriculture/>

<http://home.kku.ac.th/pracha/Earthworm%20Culture.htm>

http://www.rangsit.org/worm_tutorial/index.php

เรียบเรียงโดย

นางสุนทรี ศักดิ์ประชาวุฒิ และ นายนภดล มนตรี

กลุ่มวิจัยและพัฒนาการปฏิรูปที่ดิน

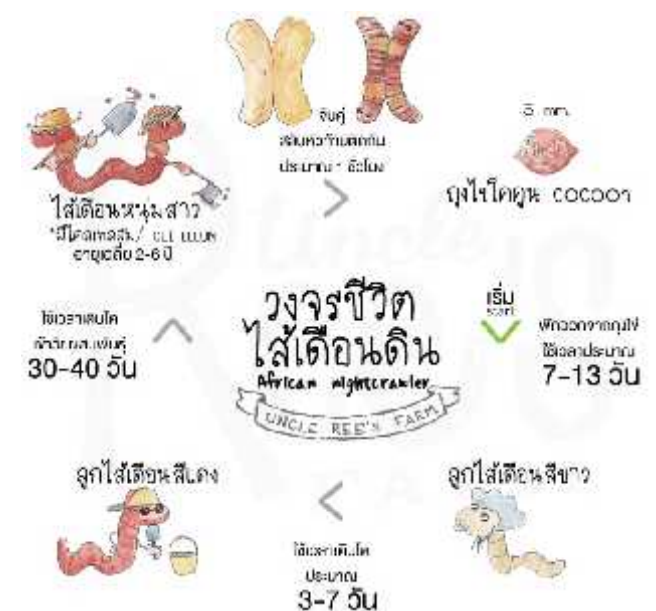
สำนักวิชาการและแผนงาน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

โทร. 02-281-2834, 02-280-5841

การผลิตปุยมูลไส้เดือนดิน

เอกสารเผยแพร่กลุ่มวิจัยและพัฒนาการปฏิรูปที่ดิน
ปีที่ 2 ฉบับที่ 7 เดือน กรกฎาคม 2559

กลุ่มวิจัยและพัฒนาการปฏิรูปที่ดิน

สำนักวิชาการและแผนงาน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม